

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 12), תשכ"ה-1965

- תיקון סעיף 4 1. בסעיף 4 לחוק הביטוח הלאומי, תשי"ד-1953¹ (להלן – החוק העיקרי), במקום פסקה (2) יבוא:
- ”(2) ילדו, לרבות ילד חורג וילד מאומץ, וכן נכדו שכל פרנסתו על המבוטח, ובלבד שלא מלאו להם שמונה עשרה שנה, או שאינם מסוגלים לכלכל עצמם ואין להם הכנסה ממקור אחר כדי מחייתם (להלן בחלק זה ובתוספת השניה – ילד).”
- תיקון סעיף 31 א31 2. בסעיף 31 לחוק העיקרי, אחרי פסקה (2), במקום ”וגנתקים בו אחד מאלה” ופסקאות המשנה (א) ו-(ב) יבוא ”ולא מלאו לו שמונה עשרה שנה”.
- הוספת חלק 23 3. אחרי סעיף 31 לחוק העיקרי יבוא:

„חלק ג 2: ביטוח ילדי עובדים

- מבוטחים 31ז. ”מבוטח”, לענין חלק זה – עובד הזכאי לשכר ושמעבדו חייב בתשלום דמי ביטוח בעדו, למעט מי שרואים אותו על-פי סעיף 1 (ב)(1) כעובד באגודה שיתופית שהיא קיבוץ או מושב שיתופי ולענין עבודתו באגודה שיתופית זו, אולם שר העבודה רשאי לקבוע תנאים מיוחדים שעל-פיהם יראו את חברי הקיבוצים או המושבים השיתופיים כמבוטחים.
- ילדים 31ח. ”ילד”, לענין חלק זה – מי שלא מלאו לו שמונה עשרה שנה והוא ילדו של מבוטח, לרבות ילד חורג או ילד מאומץ או ילד שהוכח להנחת דעתו של מי שהוסמך לכך על ידי מינהלת המוסד כי בתקופה שנקבעה בתקנות פרנס אותו המבוטח; המונחים ”אב”, ”אם” ו”הורה” יתפרשו בהתאם לאמור.
- זכאים 31ט. הזכאי לקיצבת ילדי עובדים הוא אב מבוטח, ואם איננו מבוטח או שעיקר פרנסת הילדים על האם – אם מבוטחת (להלן בחלק זה – זכאי).
- קיצבת ילדי עובדים 31י. (א) קיצבת ילדי עובדים תשולם לזכאי לה בעד כל ילד משלושת ילדיו הבכירים, כזה:

- (1) עד יום ח' בטבת תשכ"ו (31 בדצמבר 1965) – 7.50 לירות לחודש לילד;
- (2) לשנת 1966 – 9 לירות לחודש לילד;
- (3) מיום י"ט בטבת תשכ"ז (1 בינואר 1967) ואילך – 10 לירות לחודש לילד.

(ב) שר העבודה רשאי, לאחר התייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה של הכנסת, להגדיל בצו את שיעורי הקיצבה הנקובים בסעיף זה בשנים לב לתנודות בשכר העבודה.

¹ ס"ח תשי"ד, עמ' 6; תשט"ו, עמ' 127; תשי"ז, עמ' 88, עמ' 90, עמ' 178; תשי"ט, עמ' 160; תש"ך, עמ' 36; תשכ"ב, עמ' 40; תשכ"ג, עמ' 120; תשכ"ד, עמ' 8, עמ' 121; ה"ח 621, תשכ"ד, עמ' 246.

סייג לזכאות	31יא. זכאי שעבד אצל מעביד אחד או במקום עבודה אחד חלק מחודש פלוני, יהא זכאי בעד תקופת עבודתו זו לחלק יחסי של הקיצבה, לפי כללי חישוב שייקבעו, ובלבד שאם סך כל שעות העבודה שעבד במוצע לשבוע היו פחות מ־21 ולא עבד כאמור אף יום אחד מלא, לא יהיה זכאי לקיצבה לפי חלק זה. לענין סעיף זה יהא יום עבודה מלא של עובד פלוני – כמקובל לגבי עובד מסוגו באותה עבודה.
כללי חישוב	31יב. שר העבודה רשאי לקבוע, לכלל המבוטחים או לסוגי מבוטחים, כללים לחישוב הממוצע השבועי והשיעור היחסי האמורים בסעיף 31יא, ורשאי הוא לקבוע פרקי זמן שייחשבו לענין חלק זה כשעות עבודה, אף אם המבוטח לא עבד בהן כאמור בסעיף 31יא.
תשלום הקיצבה	31יג. (א) קיצבת ילדי עובדים תשולם לזכאי על ידי מעבידו יחד עם שכרו, אך שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות, לגבי כלל המבוטחים או לסוגים, שהקיצבה תשולם, כולה או מקצתה, על ידי אחר או בדרך אחרת בנוסף על האמור או במקומו. (ב) לא נעשה התשלום כאמור בסעיף קטן (א), יהיה המבוטח זכאי לתבעו גם מהמוסד, הכל בתנאים ובמועדים כפי שייקבעו בתקנות; זכות זו אינה גורעת מזכות תביעה לפי סעיף קטן (א), אולם מששולם אחד מהחייבים בתשלום – פטורים האחרים.
כשפרנסת הילד מחולקת	31יד. (א) היתה פרנסת הילד מחולקת בין הוריו לפי הסכם ביניהם או לפי פסק דין של בית משפט או של בית דין, ונקבעה בפסק הדין או בהסכם הוראה מפורשת בדבר תשלום הקיצבה, תשולם הקיצבה להורים לפי החלוקה שנקבעה בפסק-הדין או בהסכם, לפי הענין. (ב) שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר דרכי תשלום הקיצבה לפי סעיף זה.
החזרת הקיצבה למי ששילמה	31טו. מי ששילם קיצבה לפי חלק זה, יחזיר לו המוסד מה ששילם, במו־עדים ובדרך שיקבע שר העבודה.
הגבלת אחריות המוסד	31טז. על אף האמור בחלק זה לא יהיה המוסד חייב לשלם, למבוטח או למי ששילם את הקיצבה, יותר מסכום הקיצבה המגיע לפי הסעיפים 31או 31יא, לפי הענין.
דרישה לקיצבה והצמאת פרטים	31יז. שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר הדרכים שבהן – (1) החייב בתשלום הקיצבה ימסור למוסד פרטים בדבר דרישת הזכאי לתשלום הקיצבה; מסירת הפרטים תהיה תנאי להחזרת התשלום; (2) הזכאי יגיש את דרישת הקיצבה למי שחייב בתשלומה ויפרש בה את הנימוקים לדרישה; (3) הזכאי ימסור למי שחייב בתשלום הקיצבה הודעה בדבר קיום התנאים המזכים אותו לקיצבה.
הקיצבה כשכר	31יח. דין הקיצבה לפי חלק זה כדין שכר עבודה לכל דבר, אולם – (1) לא יראו אותה כהכנסה לענין תשלום דמי ביטוח;

(2) היא לא תובא בחשבון לענין החישוב של גמול שעות נוספות וגמול עבודה במנוחה השבועית כמשמעותם בחוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א—1951², של פיצויי פיטורים לפי חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג—1963³, של פרמיות ושל תוספת יוקר המחיה; (3) הוראות פסקה (2) כוחן יפה על אף האמור בכל חיקוק או בהסכם קיבוצי או בחוזה עבודה שנערכו לפני תחילתו של חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 12), תשכ"ה—1965, ובלבד שסכום השכר המשתלם למבוטח לא יקטן עקב הוראות סעיף זה; שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות את דרכי חישוב השכר לענין פסקה זו.

צירוף המוסד להליכים משפטיים 31.ט. (א) בתביעת הקיצבה לפני בית-המשפט ובבקשה לצו תשלום בנוגע לקיצבה לפני הממונה על גביית השכר כמשמעותו בחוק הגנת השכר, תשי"ח—1958⁴, יצורף המוסד כבעל-דין על פי בקשת בעל-דין או על פי בקשתו של המוסד.

(ב) מסר החייב בתשלום הקיצבה, בדרך, במועד ובתנאים שנקבעו בתקנות, הודעה למוסד על הגשת תביעה נגדו כאמור בסעיף קטן (א) ונתחייב מי שמסר את ההודעה בתשלום הקיצבה, לא תישמע טענת המוסד שלא היה בעל-דין בדיונים בפני בית המשפט או בפני הממונה. 31.ט. דין המדינה — דין המדינה כמעביד כדין כל מעביד אחר.

4. בסעיף 37 לחוק העיקרי, במקום "לפי סעיף 38" יבוא "לפי הסעיפים 37 ו-38". תיקון סעיף 37

5. אחרי סעיף 37 לחוק העיקרי יבוא: 37.ט. דמי ביטוח ילדי עובדים 1.8% מהכנסתו של מבוטח כאמור. הוספת סעיף 37

6. בסעיף 39 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), ברישה, במקום "37 ו-38" יבוא "37, 37.ט. 38 ו-38" ובסיפה, אחרי "אך לא יבוא בחשבון" יבוא "לענין הסעיפים 37 ו-38". תיקון סעיף 39

7. בסעיף 42 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), בפסקה (2), במקום " $66\frac{2}{3}\%$ " יבוא " 52% ". תיקון סעיף 42

8. האמור בסעיף 57 יסומן (א), ואחריו יבוא: תיקון סעיף 57

"(ב) היו סכומים משתלמים לקופת תגמולים, לקרן פנסיה או לגוף כיוצא באלה, מכוח הסכם שנעשה לפני תחילתו של חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 12), תשכ"ה—1965, והם מיועדים לביטוח תוספת משפחתית, רשאי המעביד להפחית את תשלומיו לקופה כאמור ב-1.8% מהכנסת העובד שלפיה נעשה התשלום כאמור."

9. במקום סעיף 57 לחוק העיקרי יבוא: החלפת סעיף 57

57.ט. המשלם לאדם שהוא מבוטח לפי חלק ג או ג2 תשלומים על-פי חוק אחר, הסכם קיבוצי או חוזה עבודה בזכות ילדו של אותו אדם, רשאי להפחית מהם סכום שלא יעלה על הקיצבה המשפחתית המשתלמת בעד ילדים שלא לפי חוק זה

2 ס"ח 76, תשי"א, עמ' 204.

3 ס"ח 404, תשכ"ג, עמ' 136.

4 ס"ח 247, תשי"ח, עמ' 186; ס"ח 270, תשי"ט, עמ' 40; ס"ח 412, תשכ"ד, עמ' 35.

אותו ילד לפי סעיף 31 או על קיצבת ילדי עובדים המשתלמת כאמור לפי סעיף 31, הכל לפי הענין".

10. בסעיף 64 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (ד), בפסקה (1), בסופה יבוא "וקיצבת ילדי עובדים". תיקון סעיף 64

11. בסעיף 68 לחוק העיקרי, האמור בסעיף קטן (ד) יסומן (ו), ואחרי סעיף קטן (ג) יבוא: "המוסד רשאי לזקוף על חשבון הסכום שעליו להחזיר לאדם פלוני לפי סעיף 31טו, דמי ביטוח שאותו אדם חייב בהם.
(ה) החייב דמי ביטוח, רשאי בתנאים שנקבעו בתקנות לזקוף חובו על חשבון הסכום המגיע לו מהמוסד לפי סעיף 31טו."

12. בסעיף 69 לחוק העיקרי, ברישה, אחרי "גימלת כסף" יבוא "או סכום לפי סעיף 31טו". תיקון סעיף 69

13. אחרי סעיף 96 לחוק העיקרי יבוא: "אי תחולה 96א. הסעיפים 93, 94, 95 ו-96 לא יחולו על ביטוח ילדי עובדים". הוספת סעיף 96א

14. בסעיף 104 לחוק העיקרי, לאחר פסקה (6) יבוא: "(7) שבין המוסד לבין מי שחייב בתשלום קיצבה לילדי עובדים בכל ענין הנוגע לביטוח ילדי עובדים, ובכפוף לאמור בסעיף 31יט". תיקון סעיף 104

15. בסעיף 105 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), אחרי פסקה (6) יבוא: "(7) מי שחייב בתשלום קיצבת ילדי עובדים". תיקון סעיף 105

16. בתוספת הרביעית לחוק העיקרי, בסעיף 8, בסופו, יבוא "לענין זה רואים קיצבת ילדי עובדים כסכום שמגיעים ממנו דמי ביטוח". תיקון התוספת הרביעית

17. בתוספת השביעית לחוק העיקרי, בסעיף 7, בסופו, יבוא "לענין זה רואים קיצבת ילדי עובדים כסכום שמגיעים ממנו דמי ביטוח". תיקון התוספת השביעית

18. בתוספת התשיעית לחוק העיקרי, בסופה, יבוא "לפי סעיף 37א — ביטוח ילדי עובדים — 100". תיקון התוספת התשיעית

19. בתוספת העשירית לחוק העיקרי, במקום סעיף 1 יבוא: "1. הקיצבה המשפחתית תהיה לפי שיעורים אלה: תיקון התוספת העשירית

(1) בעד הילד הרביעי — 10.50 לירות לחודש;

(2) בעד הילד החמישי — 11.75 לירות לחודש;

(3) בעד הילד הששי — 13.00 לירות לחודש;

(4) בעד הילד השביעי — 14.25 לירות לחודש;

(5) בעד כל ילד נוסף

מעל לילד השביעי — 15.50 לירות לחודש."

החוק המוצע בא בעיקרו להוסיף ענף ביטוח נוסף על ענפי הביטוח הקיימים במוסד לביטוח לאומי, והוא ענף ביטוח ילדי עובדים.

לפי החוק הקיים מקבלות משפחות מרובות ילדים קיצבה רק בעד הילד הרביעי ואילך. מוצע בזה שתנתן קיצבה בעד שלושת הילדים הראשונים של עובדים שכירים עד מלואת להם 18 שנה (סעיף 31א המוצע בסעיף 3).

כל עובד שכיר שמעבידו משלם בעדו דמי ביטוח, להוציא חבר קיבוץ או מושב שיתופי, יהיה מבוטח בביטוח ילדי עובדים (סעיף 31א המוצע).

החוק המוצע קובע כי הזכאי לקיצבה הוא האב, אולם אם האב אינו מבוטח או שעיקר פרנסת הילדים היא על האם, תהא האם זכאית לקיצבה, אם היא עובדת שכירה (סעיף 31א המוצע).

שיעורי הקיצבה שיקבל עובד בעבודה מלאה מגיעים ל-10 לירות לחודש לילד בשנת 1967 (סעיף 31א המוצע), העובד עבודה חלקית יקבל חלק יחסי משיעור הקיצבה כאמור, אולם מי שעבד פחות מ-21 שעות בממוצע לשבוע, ולא עבד בחודש פלוני יום עבודה אחד מלא לפחות, לא יהיה זכאי לקיצבה בעד תקופת עבודתו זו (סעיף 31א המוצע).

הקיצבה תשולם בדרך כלל באמצעות המעביד יחד עם תשלום השכר (סעיף 31ג המוצע), והסכום שישלם יוחזר לו על ידי המוסד (סעיף 31טו המוצע). נקבע כי דין הקיצבה כדין שכר עבודה לכל דבר, למעט גמול שעות נוספות וגמול עבודה במנוחה שבועית לפי חוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א-1951, פיצויי פיטורים לפי חוק פיצויי פיטורים תשכ"ג-1963, פרמיות ותוספת יוקר המחיה. הוראת מעבר קובעת ששכרו הממשי של העובד לא יוקטן עקב התיקון המוצע לחוק (סעיף 31יח המוצע).

כל מעביד ישלם לענף הביטוח החדש דמי ביטוח בעד עובדיו בשיעור של 1.8% משכרם של עובדיו אלה, ללא הגבלת תקרה (סעיף 5).

תיקון נוסף בחוק המוצע הוא הגדלת הגיל המזכה לקיצבת שאירים וקיצבה למשפחות מרובות ילדים מגיל 14 ל-18 שנה (סעיף 1). הוראה זו תביא גם להגדלת התוספת הניתנת למקבלי קיצבת זקנה בעד ילדים התלויים במבוטח.

נוסף לכך מוצע עדכון סכומי הקיצבה למשפחות מרובות ילדים לסכום המשתלם כיום למשפחות כאמור המורכב מהסכום הקבוע בחוק כפי ששונה על פי צווים שניתנו על ידי שר העבודה, בתוספת סכום התמיכה המשתלמת ע"י המוסד לביטוח לאומי כפיצוי על ביטול הסובסידיה למזון (סעיף 19).